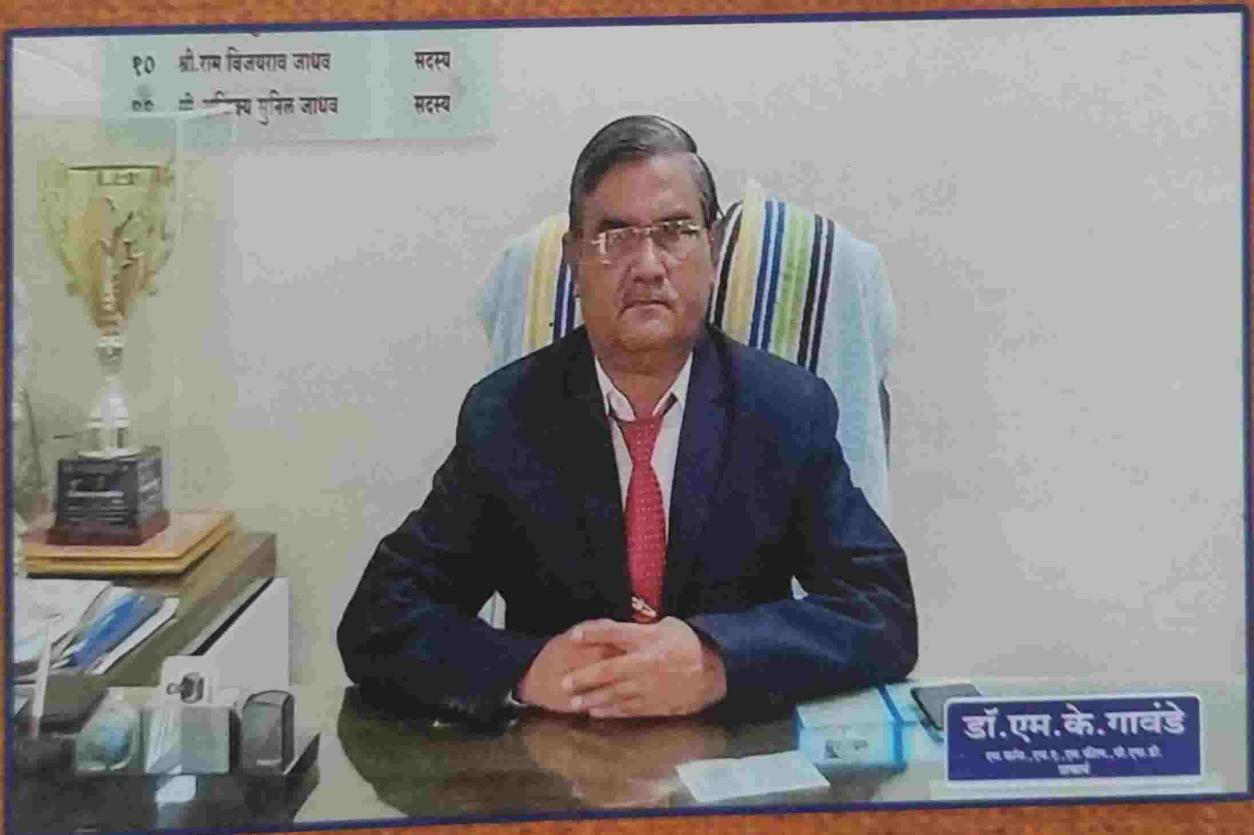

ऋणानुबंध

प्राचार्य डॉ. मधुकरेश गावंडे
गौण ग्रंथ

श्री. तुलशीरामजी जाधव कला व विज्ञान
महाविद्यालय, वाशिंग्टन

ऋणानुबंध प्राचार्य डॉ. मधुकरराव गावडे गौरव ग्रंथ

संपादक मंडळ :

प्रा.डॉ. पद्मानंद तायडे

प्रा.डॉ. संतोष धामणे

प्रा.डॉ. संतोष इंगोले

प्रा. दत्तात्रेय ढवारे

प्रा.डॉ. विजय जाधव

प्रा.कु. रिंकू रुक्के

प्रकाशक :

ऑड. कु. जे. व्हि. भगत

अजिंक्य प्रकाशन

भिमनगर, वापटा पो. कुपटा

ता. मानोरा जि. वाशिम

संपर्क : ९६०४४०२०५३

WhatsApp : 8007143527

Website : www.ajinkyapublication.com

E-mail : ajinkyapublication@gmail.com

ISBN : 978-93-90532-44-5

© सर्वाधिकार लेखकाधिन

प्रथम आवृत्ती : ३१ ऑक्टोबर २०२१

अक्षर जुळवणी : अजिंक्य प्रिंटीग्स् ऑण्ड कॉम्प्यूटर्स

मुख्यपृष्ठ : अरविंद मनवर

मुद्रक : अजिंक्य एन्टरप्राईजेस, वाशिम

किंमत : ३०० रुपये फक्त

ऋणानुबंध / २

अनुक्रमणिका

अ. क्र.	प्रकरणाचे नाव	पान. क्र.
१.	कवितेच्या माध्यमातुन व्यक्त केल्या गेलेल व्यक्तिमत्त्व प्राचार्य मधुकरराव गावंडे / प्रा. अनुप नांदगावकर	२०
२.	प्राचार्य डॉ. मधुकरराव गावंडे एक प्रेरक व्यक्तिमत्त्व / बाबुराव सोळंके	२२
३.	बहुआयामी व्यक्तिमत्त्व - डॉ. मधुकरराव गावंडे सर / देविदास मोडक	२४
४.	प्रेरणादायी व्यक्तिमत्त्व / डॉ. दिवाकर इंगोल	२९
५.	प्राचार्य डॉ.एम.के. गावंडे सरांच्या व्यक्तिमत्त्वाचे विविध पैलू / डॉ. संतोष धामणे	३१
६.	प्राचार्य डॉ. मधुकरराव गावंडे : शिक्षण क्षेत्रातील दीपस्तंभ / डॉ. गजानन घोंगटे	३९
७.	सेवाभावीव्रत / डॉ.सौ. शुभांगी कोंडोलीकर	४३
८.	प्रा.डॉ. मधुकरराव गावंडे : एक सहवास / प्रा.डॉ.एन.डी. देशमुख	४७
९.	शिक्षणक्षेत्रातील उत्तम व्यवस्थापक व उत्तम प्रशासक / डॉ. दयाराम पवार	५०
१०.	एक अष्टपैलू, बहुआयामी व्यक्तिमत्त्व : प्राचार्य डॉ.एम.के. गावंडे / प्रा.डॉ. विजय जाधव	५७
११.	मित्रांचे मित्र प्राचार्य डॉ.एम.के. गावंडे / डॉ.डी.आर. हळवे	६३
१२.	एक पितृतुल्य व्यक्तिमत्त्व : प्राचार्य डॉ.एम.के. गावंडे सर / डॉ. संतोष इंगोले	६५
१३.	खरा मित्र - डॉ. मधुकरराव गावंडे / डॉ.वि.न. जायले	७०
१४.	एक प्रभावशील व्यक्तिमत्त्व : प्राचार्य	

अनुक्रमणिका

अ. क्र.	प्रकरणाचे नाव	पान. क्र.
१.	कवितेच्या माध्यमातुन व्यक्त केल्या गेलेल व्यक्तिमत्त्व प्राचार्य मधुकरराव गावंडे / प्रा. अनुप नांदगावकर	२०
२.	प्राचार्य डॉ. मधुकरराव गावंडे एक प्रेरक व्यक्तिमत्त्व / बाबुराव सोळंके	२२
३.	बहुआयामी व्यक्तिमत्त्व - डॉ. मधुकरराव गावंडे सर / देविदास मोडक	२४
४.	प्रेरणादायी व्यक्तिमत्त्व / डॉ. दिवाकर इंगोल	२९
५.	प्राचार्य डॉ.एम.के. गावंडे सरांच्या व्यक्तिमत्त्वाचे विविध पैलू / डॉ. संतोष धामणे	३१
६.	प्राचार्य डॉ. मधुकरराव गावंडे : शिक्षण क्षेत्रातील दीपस्तंभ / डॉ. गजानन घोंगटे	३९
७.	सेवाभावीव्रत / डॉ.सौ. शुभांगी कोंडोलीकर	४३
८.	प्रा.डॉ. मधुकरराव गावंडे : एक सहवास / प्रा.डॉ.एन.डी. देशमुख	४७
९.	शिक्षणक्षेत्रातील उत्तम व्यवस्थापक व उत्तम प्रशासक / डॉ. दयाराम पवार	५०
१०.	एक अष्टपैलू, बहुआयामी व्यक्तिमत्त्व : प्राचार्य डॉ.एम.के. गावंडे / प्रा.डॉ. विजय जाधव	५७
११.	मित्रांचे मित्र प्राचार्य डॉ.एम.के. गावंडे / डॉ.डी.आर. हळवे	६३
१२.	एक पितृतुल्य व्यक्तिमत्त्व : प्राचार्य डॉ.एम.के. गावंडे सर / डॉ. संतोष इंगोले	६५
१३.	खरा मित्र - डॉ. मधुकरराव गावंडे / डॉ.वि.न. जायले	७०
१४.	एक प्रभावशील व्यक्तिमत्त्व : प्राचार्य	

अनुक्रमणिका

अ. क्र.	प्रकरणाचे नाव	पान. क्र.
१.	कवितेच्या माध्यमातुन व्यक्त केल्या गेलेल व्यक्तिमत्त्व प्राचार्य मधुकरराव गावंडे / प्रा. अनुप नांदगावकर	२०
२.	प्राचार्य डॉ. मधुकरराव गावंडे एक प्रेरक व्यक्तिमत्त्व / बाबुराव सोळंके	२२
३.	बहुआयामी व्यक्तिमत्त्व - डॉ. मधुकरराव गावंडे सर / देविदास मोडक	२४
४.	प्रेरणादायी व्यक्तिमत्त्व / डॉ. दिवाकर इंगोल	२९
५.	प्राचार्य डॉ.एम.के. गावंडे सरांच्या व्यक्तिमत्त्वाचे विविध पैलू / डॉ. संतोष धामणे	३१
६.	प्राचार्य डॉ. मधुकरराव गावंडे : शिक्षण क्षेत्रातील दीपस्तंभ / डॉ. गजानन घोंगटे	३९
७.	सेवाभावीब्रत / डॉ.सौ. शुभांगी कोंडोलीकर	४३
८.	प्रा.डॉ. मधुकरराव गावंडे : एक सहवास / प्रा.डॉ.एन.डी. देशमुख	४७
९.	शिक्षणक्षेत्रातील उत्तम व्यवस्थापक व उत्तम प्रशासक / डॉ. दयाराम पवार	५०
१०.	एक अष्टपैलू, बहुआयामी व्यक्तिमत्त्व : प्राचार्य डॉ.एम.के. गावंडे / प्रा.डॉ. विजय जाधव	५७
११.	मित्रांचे मित्र प्राचार्य डॉ.एम.के. गावंडे / डॉ.डी.आर. हळवे	६३
१२.	एक पितृतुल्य व्यक्तिमत्त्व : प्राचार्य डॉ.एम.के. गावंडे सर / डॉ. संतोष इंगोले	६५
१३.	खरा मित्र - डॉ. मधुकरराव गावंडे / डॉ.वि.न. जायले	७०
१४.	एक प्रभावशील व्यक्तिमत्त्व : प्राचार्य	

✓ डॉ. मधुकर गावंडे सर / डॉ. दिपक दामोदर	७३
१५. सहज अभिव्यक्त होणारा प्राचार्य माणूस / प्रा. क्षी. एम. मुधाने	७६
१६. प्राचार्य मधुकरराव गावंडे गौरव सोहळा / डॉ. पी. डब्ल्यू. शेळके	७९
१७. मैत्री जपणारा सवंगडी / डॉ. प्रविण देशमुख	८०
१८. माझे गुरु - कर्मयोगी श्री. मधुकरराव गावंडे सर / प्रा. राजेश मोडोकार	८३
१९. मार्गदर्शक सहवास / प्रा. प्रकाश सोमवंशी	८८
२०. सत्यशील, सुशील माझे स्नेही प्राचार्य डॉ. मधुकरराव गावंडे / डॉ. सुभाष जाधव	९०
२१. पुर्णामायची लेकरं / श्री. सुधाकर मोडक	९२
२२. ऋणानुबंध / श्री. सुरेश इंगळे	९६
२३. प्राचार्य मधुकरराव गावंडे एक मार्गदर्शक व्यक्तीमत्व / संजय ठाकरे	९९
२४. एक अनुपमेय व्यक्तिमत्व प्राचार्य डॉ. मधुकरराव गावंडे / डॉ. ठकसेन राजगुरे	१०१
२५. माझे गुरुजी माझे दोस्त डॉ. मधुकरराव / डॉ. विलासराव देशमुख	१०४
२६. आदर्श मार्गदर्शक...प्राचार्य डॉ. श्री. एम. के. गावंडे / राधेश्याम घुगे	१०७
२७. एक चिंतनशील लेखक : डॉ. एम. के. गावंडे / प्रा. सुनिता अवचार	१११
२८. चैतन्याचा झरा मधुकरराव गावंडे सर ! / प्रा. विलास गांजरे	११५
२९. कृतज्ञतेचा एक हुंकार ! / गजानन वाघ	११९

एक प्रभावशील व्यक्तिमत्व : प्राचार्य डॉ. मधुकर गावंडे सर

डॉ. दिपक राघोजी दामोदर

समाजशास्त्र विभाग प्रमुख

मातोश्री शांताबाई गोटे महाविद्यालय, वाशीम

‘व्यक्ती तितक्या प्रवृत्ती’ या मराठी भाषेतील म्हणीप्रमाणे समाजातील प्रत्येक व्यक्तीचे व्यक्तिमत्व हे वेगळे व अद्वितीय असे आहे. यातील बहुतांश व्यक्ती ह्या सामान्य व्यक्तीत्वाच्या असतात. मात्र काही व्यक्ती ह्या समाजरूपी रंगभूमीवर आपल्या कर्तृत्वाचा असा ठसा उमटवितात की, इतरांच्या मनात कायमचे घर करून बसतात. त्यांचा सहवास इतरांसोबत अल्पकाळ असो वा दीर्घकालीन अशा व्यक्ती नेहमीच आपल्या व्यक्तिमत्वाची छाप इतरांवर सोडत असतात. अशाच धाटणीतील एक अत्यंत प्रभावशाली व्यक्तिमत्व म्हणजे प्राचार्य डॉ. मधुकर गावंडे सर होय.

माझा आणि प्राचार्य डॉ. मधुकर गावंडे सरांचा सहवास तसा अल्पसाच मात्र या अल्प सहवासातून मी असंख्य छोट्या-छोट्या पण अतिशय महत्वाच्या अशा गोष्टी मी त्यांच्याकडून शिकलो आहे. ज्या गोष्टी आज माझ्यासाठी दिशादर्शक ठरत आहेत व भविष्यातही ठरत राहतील. सरांच्या सहवासातील काही प्रसंग मी प्रस्तुत लेंखात विश्लेषीत केले आहेत.

ऑगस्ट २००६ मध्ये माझ्यासह नवनियुक्त माझे सहकारी मित्र डॉ. विष्णु लांडे सर व मी आम्हा दोघांवर महाविद्यालयाने राष्ट्रीय सेवा योजना पथकाची जबाबदारी सोपविली. विद्यार्थी दशेत राष्ट्रीय सेवा योजनेचा अनुभव होता मात्र प्राध्यापक म्हणुन राष्ट्रीय सेवा योजनेबाबत आम्ही दोघेही अगदी नवाखे होतो. डिसेंबर २००६

मध्ये आमच्या रासेयो पथकाचे विशेष शिबीर दत्तकग्राम फाळेगांव थेट येथे गेले होते. शिबीराचा दुसरा-तिसरा दिवस होता. रासेयो चे जिल्हा समन्वयक कारंजा लाड येथील कोणीतरी गावंडे सर आपल्या शिबीराला भेट देणार आहेत अशी माहिती आम्हाला मिळाली. या संदशाने आमच्या दोघांच्या मनात फार मोठी धडकी भरली होती. कारण आम्ही दोघेही अगदी नवखे होतो. विशेष शिबीर आयोजन-नियोजनाचा कोणताही अनुभव आमच्याकडे नक्ता. रासेयो चे जिल्हा समन्वयक येणार म्हणुन शिबीरार्थ्यांना दमदाटी देवून आम्ही शिस्तीचा अगदी बडगा उगारला होता. दुपारच्या बौद्धिक सत्राच्या उत्तरार्धात गावंडे सरांचे आगमन शिबीरस्थळी झाले. सरांचे ते स्मीत हास्य व उर्जापूर्ण अशा हस्तांदोलनाने आमची अर्धी धास्ती तशीच पळाली होती. चहापान व त्यानंतर सरांसोबत झालेल्या अर्थपूर्ण अशा संवादातून सरांविषयी आमच्या मनात उरली-सुरली भिती पण पार निघून गेली होती. सर आपल्यातीलच एक व राष्ट्रीय सेवा योजनेच एक सच्चे पाईक आहेत ही अनुभूती येवू लागली. सरांचे आगमन होत असल्यामुळे आम्ही आमचे शिबीरस्थळ अगदी व्यवस्थित, स्वच्छ, निटनिटके करण्याचा पुरेपुर प्रयत्न केला होता. मात्र सरांच्या तिक्ष्ण नजरेतून आमच्यातील उणिवा लपू शकल्या नाहीत. अगदी शिबीरार्थ्यांचे चप्पल-जोडे ठेवण्याच्या पध्दतीपासून ते शिबीरार्थ्यांच्या शयनकक्षाची व्यवस्था कशी असावी? सकाळी झोपेतून उठल्यापासून ते रात्री झोपेपर्यंत शिबीरार्थ्यांची दिनचर्या कशी असली पाहिजे, गावकारी व शिबीरार्थी यांच्या संबंधातील समन्वय कसा वाढविला पाहिजे, तसेच रात्रीच्या सांस्कृतिक कार्यक्रमाच्या बाबतीत सुधा सरांनी आम्हाला सखोल असे मार्गदर्शन केले.

सरांच्या त्या दिड ते दोन तासाच्या सहवासातून आम्हाला अनेक गोष्टी लक्षात आल्या होत्या की, अष्टपैलू हे एक हरहुनरी

आणि विकसीत व्यक्तिमत्त्व असते. अशा व्यक्ती आज्जस किंवा अनुसाराह यात अडकत नाहीत. आपल्या थेणिष्टचांना कोणत्याही प्रतिकाराशिवाय आणि आपल्या सीमाच्या बंधनाना त्यागणे अशा व्यक्ती शिकतात. प्राचार्य डॉ. मधुकर गावंडे सर हे अशा अष्टपैल व्यक्तिमत्त्वापैकीच एक व्यक्तिमत्त्व होय. जे स्वतः इतके उर्जापूर्ण आहेत की, त्याच्या सहवासात आलेल्या असंख्य लोकांना तं उर्जावान करतात, त्याच्यात सकारात्मकता भरतात. त्यामुळे आपोआप यश पदारात येते. पुढे सरांच्या मार्गदर्शनात आमच्या महाविद्यालयाचे राष्ट्रीय सेवा योजना पथक खुलले-फुलले, वाशिम जिल्ह्यातील एक सक्रीय तथा उत्कृष्ट पथक म्हणुन नावास्त्रपास आले. त्यामुळेच आमच्या महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना पथकाला विद्यापीठाचे दोन पुरस्कार प्राप्त होवू शकले. हे पुरस्कार मिळविण्यात आदरणीय गावंडे सरांची शिकवण निश्चीतच आमच्या उपयोगात आली आहे.

श्री.तुळशीरामजी जाधव महाविद्यालयात सर प्राचार्य म्हणुन असतांना सरांच्या मार्गदर्शनात वाशिम जिल्हास्तरीय विशेष शिवीराचे उत्कृष्ट व नियोजनपूर्ण असे अयोजन होत होते. मी रासेयो कार्यक्रमाधिकारी असल्यामुळे तेंव्हाही सरांचा सहवास मला लाभला. एक उत्कृष्ट नेतृत्व, समन्वयक, नियोजक कसा असावा तर तो गावंडे सरांसारखा असावा ही प्रचीती प्रकर्षाने येत होती. एक आदर्श व्यक्तिमत्त्व म्हणुन सरांनी मिळविलेली ख्याती सदैव स्मरणात आहे. आदरणीय प्राचार्य डॉ. मधुकर गावंडे सरांना भावी आयुष्याच्या कोटी-कोटी शुभेच्छा...

